

CELOSTNA POMORSKA POLITIKA

Celostna pomorska politika je celovit pristop k vsem z morjem povezanim politikam EU. Celostna pomorska politika temelji na zamisli, da lahko Unija z usklajevanjem svojih politik zagotovi večje donose pomorskih dejavnosti ob manjšem vplivu na okolje, obsega pa tako raznolika področja, kot so ribištvo in ribogojstvo, ladijski promet in morska pristanišča, morsko okolje, raziskave morja, energija na morju, ladjedelništvo in z morjem povezane industrijske panoge, pomorski nadzor, pomorski in obalni turizem, zaposlovanje, razvoj obalnih regij ter zunanji odnosi v pomorskih zadevah.

PРАВNA PODLAGA

Sklepi predsedstva o pomorski politiki z zasedanja Evropskega sveta v Bruslju dne 14. decembra 2007.

Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES.

V skladu z zgoraj navedenim besedilom bi bilo treba skupno ribiško politiko izvajati skladno z drugimi politikami Unije, zlasti s pomorsko politiko (točka 17 preambule), člen 34(1)(e) pa poziva Komisijo, naj pripravi smernice za integracijo ribogojnih dejavnosti v pomorsko, obalno in kopensko prostorsko načrtovanje.

Uredba (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo (ESPR).

MEJNIKI

- Marec 2005: Komisija predloži sporočilo o celostni pomorski politiki za EU, v katerem so opisani načrtovani cilji za zeleno knjigo o prihodnosti pomorske politike EU.
- Oktober 2007: Komisija predloži predlog za celostno pomorsko politiko EU, imenovan modra knjiga ([COM\(2007\)0575](#)), ter ustrezen akcijski načrt ([SEC\(2007\)1278](#)).
- December 2007: Evropski svet pozdravi celostno pomorsko politiko in Komisijo pozove, naj poroča o napredku, doseženem do konca leta 2009.

- September 2010: Komisija predstavi predlog uredbe o programu nadaljnje finančne podpore za celotno pomorsko politiko za obdobje 2011–2013 ([COM\(2010\)0494](#)).
- December 2011: Parlament in Evropski svet sprejmeta navedeno uredbo, ki predstavlja sedanjo pravno podlago za celotno pomorsko politiko.
- 8. oktober 2012: evropski ministri, pristojni za pomorsko politiko, in Komisija sprejmejo morsko in pomorsko agendo za rast in delovna mesta.

CILJI

Celotna pomorska politika je okvir, ki lajša razvoj in usklajevanje raznolikih in včasih nasprotujočih si pomorskih dejavnosti, in sicer za:

- kar najbolj trajnostno rabo oceanov in morij, da bi se omogočila rast pomorskih in obalnih regij na področju:
 - ladijskega prometa: izboljšanje učinkovitosti pomorskega prometa v Evropi in zagotavljanje njegove dolgoročne konkurenčnosti z oblikovanjem evropskega prostora pomorskega prometa brez ovir in strategije za pomorski promet za obdobje 2008–2018,
 - morskih pristanišč: izdajanje smernic za uporabo okoljske zakonodaje o pristaniščih in predlaganje nove pristaniške politike,
 - ladjedelnštva: spodbujanje tehnoloških inovacij in evropskega omrežja pomorskih večsektorskih grozdov,
 - delovnih mest v pomorskem sektorju: krepitev poklicnih kvalifikacij z namenom zagotavljanja boljših poklicnih možnosti v tem sektorju,
 - okolja: zmanjševanje vpliva podnebnih sprememb v obalnih območjih in prilagajanje nanje ter zmanjševanje onesnaževanja in emisij toplogrednih plinov z ladij,
 - upravljanja ribištva: odprava zavržkov, škodljivih ribolovnih praks (na primer ribolova s pridnenimi vlečnimi mrežami na občutljivih območjih) ter nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, pa tudi spodbujanje za okolje varnega ribogojstva;
- oblikovanje podlage znanja in inovacij za pomorsko politiko s pomočjo:
 - izčrpane evropske strategije za morsko in pomorsko raziskovanje (okvirna direktiva o morski strategiji (2008/56/ES)); sedmi okvirni program za raziskave je prispeval k njeni izvedbi prek inovacij iz raziskovanj celostnega pristopa k pomorskim vprašanjem (2007–2013),
 - skupnih razpisov in priložnosti, ki bi pokrivali več sektorjev, za inovacije v modrem gospodarstvu v okviru Obzorja 2020, okvirnega programa za raziskave in tehnološki razvoj (2014–2020),
 - podpore raziskavam o podnebnih spremembah in njihovem vplivu na pomorske dejavnosti, okolje, obalna območja in otoke,

- evropskega partnerstva v pomorski znanosti, katerega namen je dialog med znanstveno skupnostjo, industrijo in oblikovalci politike;
- izboljšanje kakovosti življenja v obalnih regijah:
 - s spodbujanjem obalnega in pomorskega turizma,
 - s pripravo zbirke podatkov o financiranju pomorskih projektov in obalnih regij s strani Unije,
 - z oblikovanjem strategije Unije za preprečevanje nesreč,
 - z razvojem pomorskega potenciala najbolj oddaljenih regij in otokov EU;
- spodbujanje vodilne vloge EU pri mednarodnih pomorskih vprašanjih:
 - s sodelovanjem pri pomorskih vprašanjih v okviru širitvene in evropske sosedске politike ter severne dimenzije, s čimer bi zajeli vprašanja pomorske politike in upravljanje skupnih morij,
 - s projekcijo pomorske politike EU, ki temelji na strukturiranem dialogu z najpomembnejšimi partnerji;
- večjo prepoznavnost pomorske Evrope:
 - z vzpostavitvijo internetne aplikacije „Evropski atlas morij“ kot sredstva za opozarjanje na skupno evropsko pomorsko dediščino,
 - z vsakoletnim obeleževanjem evropskega dne pomorstva 20. maja;
- oblikovanje notranjih struktur za usklajevanje pomorskih zadev in opredelitev odgovornosti in pristojnosti obalnih regij.

DOSEŽKI

V skladu z akcijskim načrtom za pomorsko politiko so bili uvedeni številni konkretni ukrepi:

- sporočilo Komisije o evropski strategiji za morsko in pomorsko raziskovanje ([COM\(2008\)0534](#)), v katerem so predlagani konkretni ukrepi in mehanizmi za izboljšanje morskih in pomorskih raziskav;
- sporočilo Komisije o energiji iz vetrnih elektrarn na morju ([COM\(2008\)0768](#)), ki opredeljuje izzive, s katerimi se je treba spopasti, da bi izkoristili potencial Evrope glede energije vetra na morju, in poudarja potrebo po boljših industrijskih in tehnoloških rešitvah, uporabi okoljske zakonodaje EU na podlagi realistične ocene učinka vetrnih elektrarn ter izboljšanih elektroenergetskih omrežjih, ki lahko uravnotežijo proizvodnjo in povpraševanje ter prenašajo energijo do centrov porabe;
- sporočilo Komisije o strateških ciljih in priporočilih za pomorsko prometno politiko EU, ki spodbuja varen, zanesljiv in učinkovit ladijski promet ([COM\(2009\)0008](#)), ter sporočilo in akcijski načrt za vzpostavitev evropskega prostora za pomorski promet brez meja ([COM\(2009\)0010](#)), ki ga je spremljal predlog direktive o formalnostih poročanja za ladje, ki priplujejo v pristanišča držav članic Skupnosti ali izplujejo iz

njih ([COM\(2009\)0011](#)), vsi navedeni dokumenti pa si prizadevajo za zmanjšanje birokracije in lajšanje pomorskega prometa med pristanišči EU;

- strategija za regijo Baltskega morja ([COM\(2009\)0248](#)), prva celovita strategija, ki je bila razvita na ravni makroregije, in prvi korak k regionalnemu izvajanju celostne pomorske politike, vključno s seznamom 80 vodilnih projektov. Komisija je v popolni skladnosti s strategijo sprejela trajnostno agendo EU za modro rast v regiji Baltskega morja (SWD(2014)0167), ki temelji na doslednem pristopu k inovacijam in večji trajnosti;
- sporočilo Komisije o celostni pomorski politiki za boljše gospodarjenje z morjem v Sredozemlju ([COM\(2009\)0466](#)), katerega namen je dopolniti razne sektorske ukrepe, ki jih EU spodbuja v Sredozemlju;
- sporočilo Komisije o mednarodni dimenziji celostne pomorske politike ([COM\(2009\)0536](#)), ki dopolnjuje predhodne regionalne pobude s preučevanjem, kako bi bilo celostno pomorsko politiko treba razširiti v širši mednarodni prostor, in predvideva oblikovanje okvira EU za globalni pristop k pomorskim vprašanjem ob krepitvi vloge EU v mednarodnih forumih;
- sporočilo Komisije o znanju o morju 2020 ([COM\(2010\)0461](#)), katerega namen je izboljšati uporabo znanstvenih dognanj o evropskih morjih in oceanih z usklajenim pristopom k zbiranju in združevanju podatkov;
- strategijo EU za Črno morje^[1], ki vzpostavlja območje miru, demokracije, blaginje in stabilnosti in ki vključuje energetska varnost EU;
- sporočilo Komisije o pomorski strategiji za Atlantski ocean ([COM\(2011\)0782](#)), katere namen je spodbujati ustvarjanje delovnih mest in rast na območju Atlantskega oceana z izboljšanjem njegovega pomorskega potenciala. Atlantski forum je opredelil prednostne naloge v akcijskem načrtu, ki je bil sprejet 13. maja 2013 in ki bo omogočil strateško uporabo strukturnega financiranja EU za podpiranje pomorske rasti v obdobju 2014–2020;
- sporočilo Komisije o modri rasti ([COM\(2012\)0494](#)), ki je vzpostavilo skupno pobudo z državami članicami, regijami in vsemi zadevnimi deležniki za odkritje potenciala modrega gospodarstva;
- Uredba (EU) št. 1052/2013 o vzpostavitvi Evropskega sistema varovanja meja (EUROSUR) za odkrivanje in preprečevanje čezmejnega kriminala in boj proti njemu ter za zagotavljanje zaščite življenja migrantov;
- Direktiva 2014/89/EU, ki vzpostavlja časovni načrt za pomorsko prostorsko načrtovanje za spodbujanje trajnostne rasti pomorskih gospodarstev in uporabe pomorskih virov, ter za zagotavljanje, da bo ustrezno načrtovanje osnova vseh pomorskih dejavnosti, s čimer bi omogočili večjo sinergijo med različnimi pomorskimi dejavnostmi;
- sporočilo Komisije o skupnem okolju za izmenjavo informacij (COM(2014)0451), katerega cilj je povečati učinkovitost in stroškovno učinkovitost pomorskega

[1]UL C 136 E, 11.5.2012, str. 81.

nadzora z omogočanjem ustrezne, varne in učinkovite medsektorske in čezmejne izmenjave podatkov po vsej EU. To vključuje obalne straže, organe za spremljanje pomorskega prometa, okoljsko spremljanje, preprečevanje onesnaževanja, ribištvo in nadzor meja, davčne organe in splošne organe pregona ter vojne mornarice;

- skupno sporočilo o celostni politiki Evropske unije za Arktiko (JOIN(2016)0021), ki se osredotoča na spodbujanje mednarodnega sodelovanja pri odzivanju na posledice sprememb podnebja in na spodbujanje trajnostnega razvoja ter prispevanje k njemu, zlasti v evropskem delu Arktike;
- strategija EU za jadransko-jonsko regijo (COM(2014)0357) z okvirom za skladno makroregionalno strategijo in akcijski načrt za reševanje pomorskih izzivov in priložnosti prek sodelovanja med sodelujočimi državami.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Celosten pristop, ki združuje različna področja politik, je pomenil novost na političnem področju. Medtem ko je bil za boljše usklajevanje organiziran generalni direktorat Komisije za pomorske zadeve in ribištvo, na Svetu pa je za celostno pomorsko politiko pristojen Svet za splošne zadeve in zunanje odnose, v Evropskem parlamentu vprašanja pomorske politike pokriva več odborov. Prvi korak Parlamenta k boljši sinergiji je bila vzpostavitev medskupine za morja, reke, otoke in obalna področja, ki ji predseduje Gesine Meissner (ALDE) in ki združuje več kot 80 poslancev iz šestih različnih političnih skupin in 19 držav članic v strukturi, ki deluje horizontalno in prek meja političnih strank.

Delovna skupina Parlamenta za osnutek poročila o zeleni knjigi o celostni pomorski politiki je vključevala Odbor za promet in turizem, Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane in Odbor za ribištvo (zadnja dva kot pridružena odbora za mnenje), pa tudi Odbor za industrijo, raziskave in energetiko in Odbor za regionalni razvoj (odbora za mnenje). Prva resolucija z dne 12. julija 2007 o prihodnji pomorski politiki Evropske unije: evropska vizija za oceane in morja^[2] je predstavila:

- podnebne spremembe kot največji izziv za pomorsko politiko, s katerim se je treba spoprijeti z zmanjšanjem emisij plinov z ladij, oceno izvedljivosti uvedbe trgovanja z emisijami za ladijski promet in spodbujanjem uporabe obnovljivih virov energije;
- boljši evropski ladijski promet z boljšimi evropskimi ladjami z zmanjšanjem emisij onesnaževal zraka ob hkratnem izboljšanju pomorske varnosti in socialne zakonodaje za delavce;
- boljšo evropsko obalno politiko, vključno z boljšimi evropskimi pristanišči, z uporabo instrumentov kohezijske politike;
- trajnostni obalni turizem ob priznavanju bistvene vloge okolja za preživetje panoge;
- trajnostno morsko okolje ob priznavanju nuje po zagotovitvi njegovega ohranjanja in v mnogih primerih obnove;

[2]UL C 175 E, 10.7.2008, str. 531.

- celostno ribiško politiko kot način za zaščito interesov malega ribolova ter odpravo težav prilova in zavržkov, pa tudi za priznanje vse večjega družbeno-gospodarskega pomena ribogojstva;
- pomorske raziskave, energetiko, tehnologijo in inovacije, da bi zagotovili ustrezen odziv na izziv trajnosti z ustrežno finančno podporo EU in držav članic ter z ustanovitvijo evropskega pomorskega znanstvenega konzorcija in združevanjem znanja;
- skupno pomorsko politiko, katere namen je oblikovanje skupnega evropskega pomorskega prostora, ki bo prispeval k povezovanju notranjega trga za pomorski promet in storitve znotraj EU.

Resolucija Parlamenta z dne 20. maja 2008 o celostni pomorski politiki za Evropsko unijo^[3] kot odziv na sporočilo Komisije na to temo temelji na poročilu Odbora za promet in turizem z mnenjem Odbora za ribištvo in Odbora za regionalni razvoj.

Parlament je pripravil poročilo o svežnju štirih sporočil Komisije na temo celostne pomorske politike iz oktobra 2009 ([COM\(2009\)0466](#), [COM\(2009\)0536](#), [COM\(2009\)0538](#) in [COM\(2009\)0540](#)), pri čemer je bil Odbor za promet in turizem pristojni odbor, Odbor za ribištvo pa je pripravil mnenje po postopku s pridruženimi odbori (člen 50 Poslovnika). V resoluciji z dne 21. oktobra 2010 o celostni pomorski politiki – ocena dosedanjega napredka in novi izzivi^[4] je potrdil v osnovi pozitivno oceno celostne pomorske politike.

Parlament je 24. novembra 2011 na priporočilo Odbora za promet in turizem kot pristojnega odbora za pripravo poročila sprejel stališče o programu za podporo nadaljnjemu oblikovanju celostne pomorske politike ([2010/0257\(COD\)](#)).

Poročilo je nato sprejel Svet in postalo je Uredba (EU) št. 1255/2011, ki je še danes okvir za celostno pomorsko politiko.

Parlament je 2. julija 2013 sprejel resolucijo o modri rasti^[5], s katero je pozdravil sporočilo Komisije o modri rasti, ki izpostavlja potencial pomorskega gospodarstva za pametno, trajno in vključujočo rast ter za ustvarjanje zaposlitvenih priložnosti. Cilj te resolucije je ponovno oživiti in podpreti celostno pomorsko politiko, pri tem pa poudarja, da bo strategija modre rasti kot del celostne pomorske politike spodbudila razvoj sinergij in usklajenih politik, s tem pa ustvarila evropsko dodano vrednost.

Parlament je z glasovanjem o uredbi o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo (EMFF) na plenarnem zasedanju 16. aprila 2014 podprl, da se v obdobju 2014–2020 5 % celotnega proračuna sklada nameni za celostno pomorsko politiko, kar je štirikratno povečanje sredstev za celostno pomorsko politiko.

16. januarja 2018 je sprejel tudi resolucijo o mednarodnem upravljanju oceanov: agenda za prihodnost naših oceanov v kontekstu ciljev trajnostnega razvoja 2030^[6]. Upravljanje zajema vse človeške morske in pomorske dejavnosti (tradicionalne in novodobne) vključno z ribištvom.

[3]UL C 279 E, 19.11.2009, str. 30.

[4]UL C 70 E, 8.3.2012, str. 70.

[5]UL C 75, 26.2.2016, str. 24.

[6]UL L 458, 19.12.2018, str. 9.

27. marca 2019 je Parlament sprejel stališče v prvi obravnavi, da bi sprejel direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje^[7]. Pri vzpostavljanju krožnega gospodarstva navaja, da morajo uporabniki ribolovnega orodja, ki vsebuje plastiko, razmisliti o drugačnih možnostih in sistemih za ponovno uporabo.

4. aprila 2019 je Parlament sprejel stališče v prvi obravnavi, da bi sprejel direktive Evropskega parlamenta in Sveta o minimalni ravni usposabljanja pomorščakov^[8]. Tako želi z uvajanjem usposabljanja in certificiranja pomorščakov v skladu z mednarodnimi pravili in tehnološkim razvojem izboljšati raven pomorske varnosti in onesnaževanja na morju.

Carmen-Paz Martí
05/2019

[7]P8_TA(2019)0305.
[8]P8_TA(2019)0354.

